

KREŠŤANSKÁ FILOZOFIA – MAGISTERSKÉ ŠTÁTNICE 2017

ŠTÁTNICOVÉ OTÁZKY

FILOZOFIA POLITIKY A PRÁVA

1. Pôvod a charakteristika politickej filozofie ako vedy. Charakteristika filozofie práva a jej rozsahu
2. Koncepcia štátu u Platóna a Aristotela
3. Antická koncepcia o štáte. Augustín
4. Stredoveké koncepcie (Tomáš O cyperskom kráľovstve, františkánska škola)
5. Politické učenie renesancie (N. Machiavelli, J. Bodin)
6. Utopické teórie (T. Morus, Campanella)
7. Právna filozofia u Huga Grotia a G. Leibniza
8. Základné anglické konštitučné teórie (J. Locke – 2. pojednanie o vláde)
9. Francúzske osvietenstvo a osvietenské kontrakčné teórie (J. J. Rousseau, Voltaire, Montesquieu)
10. I. Kant a jeho politická filozofia
11. Nemecký romantizmus a objektívny idealizmus (Hegel)
12. Liberalizmus. Jeho vývoj a klasické smery myslenia (J. Bentham, S. Mill, Humboldt, Tocqueville)
13. Novšie smery úvah o spravodlivosti (J. Rawls, Berlin, Dworkin). Problematika egalitarizmu
14. Komunitaristická kritika liberalizmu
15. Habermas (frankfurtská škola) a jeho pohľad štrukturálnu premenu verejnosti
16. H. Arendt a jej kritika totalitarizmu
17. Základné prirodzenoprávne teórie (stredovek, novovek)
18. Základné črty právneho pozitivizmu v 19. storočí (Bentham, Austin)
19. Teória minimálneho štátu, štát ako nočný strážnik (R. Nozick). Problematika libertarianizmu
20. Dva pojmy slobody (I. Berlin)

ODPORŮČANÁ LITERATÚRA:

KRSKOVÁ, A.: *Kapitoly z dejín politického a právneho myslenia*. Bratislava : UK 2004.

ROSŮLEK, P. *Politická filozofie. Aktuální problémy*. Plzeň : Aleš Čeněk s.r.o., 2007.

NOVOSÁD, F. - SMREKOVÁ, D. (eds.): *Dejiny sociálneho a politického myslenia*. Bratislava : Kalligram, 2013.

REMIŠOVÁ, A. (ed.): *Dejiny etického myslenia v Európe a USA*. Bratislava : Kalligram, 2008.

BRŮSTL, A.: *Frontisterion alebo Búdky pre vzletné myšlienky (o štáte a práve)*. Bratislava : Kalligram, 2009.

SWIFT, A.: *Politická filozofie : základní otázky moderní politologie*. Praha : Portál, 2005.

Dějiny politického myšlení : politické myšlení raného křesťanství a středověku. [II/1]. Praha ; Ústí nad Labem : Oikoymenh, Filozofická fakulta J. E. Purkyně, 2011.

Dějiny politického myšlení : politické myšlení pozdního středověku a reformace. [II/2]. Praha ; Ústí nad Labem : Oikoymenh, Filozofická fakulta J. E. Purkyně, 2011.

KIS, J. (ed.): *Současná politická filosofie : sborník textů anglosaským autorů 20. století*. Praha : Oikoymenh, 1997.

SYSTEMATICKÁ FILOZOFIA

1. Locke a prirodzenosť jazyka (vlastná a nevlastná signifikácia, primárny a sekundárny signifikát)
2. Frege a problematika Sinn a Bedeutung (problematika prekladu, kontextový princíp,
3. Russell a definítne deskripcie (bežné vlastné meno a definítne deskripcie, analýza textu On Denoting)
4. Strawson o definítnych deskripciách (analýza textu On Referring - 1950)
5. Wittgensteinova koncepcia jazyka v Skúmaniach a Traktáte

6. Základné problémy a perspektívy teórie možných svetov

7. Otázka vedeckosti metafyziky a analytickej metódy v súčasnej metafyzike (Russell – kritérium jednoduchosti, Strawson – metafyzika ako deskripcia).
8. Animálny monizmus ako riešenie problematiky mentálnych stavov (Davidson)
9. Problém pravdy a jazyka u Nelsona Goodmana (Languages of art, problematika svetotvorby)
10. Otázky a problémy metafyzického realizmu. Realizmus v modernej metafyzike
11. Popperov falzifikačný model vedy (hypoteticko-deduktívna metóda, metodologické konvencie, negatívna metodológia)
12. Historicko-holistická koncepcia vývoja vedy u T. S. Kuhna (normálna veda, vedecká revolúcia, nesúmerateľnosť teórií, zmena paradigmy)
13. Lakatosova metodológia vedeckých výskumných programov (zmena vedeckých výskumných programov, tvrdé jadro, vonkajšia a vnútorná história vedy)

14. Ktoré zdroje (disciplíny) sa podieľali na konštituovaní kognitívnej vedy?
15. Aké sú súčasti a základné problémové okruhy kognitívnej vedy?
16. Čo tvorí predmet a aké sú ciele kognitívnej psychológie?
17. Čo tvorí predmet a aké sú ciele kognitívnej neurovedy?
18. Aký je vzťah kognitívnej vedy a ostatných disciplín (filozofie, neurovedy, počítačovej vedy)?
19. Definuj behaviorizmus a funkcionalizmus vo vzťahu ku skúmaniu ľudskej mysle. Ako by na otázku, čo je bolesť, odpovedal behaviorista, fyzikalista a funkcionalista

ODPORÚČANÁ LITERATÚRA – KOGNITÍVNE VEDY:

- RYBÁR, J. a kol.:** *Filozofia a kognitívne vedy*, Bratislava : Iris, 2002.
GÁLIKOVÁ, S.: *Úvod do kognitívnej vedy*. Trnava : FF TU, 2009.
GÁLIKOVÁ, S.: *Úvod do filozofie vedomia*. Trnava : FF TU, 2009.
GÁLIKOVÁ, S.: *základy kognitívnej neurovedy*. Trnava : FF TU, 2013.
DÉMUTH, A.: *Teórie percepcie*. Trnava : FF TU, 2013.
STERNBERG, R. J.: *Kognitívni psychologie*. Vyd. 2. Praha : Portál, 2009.
GÁLIKOVÁ, S. – GÁL, E. (eds.): *Antológia filozofie mysle*. Bratislava : Kalligram, 2003. 702 s., ISBN: 8071495972.
GÁLIKOVÁ, S. a kol.: *Človek a jeho identita*. Trnava : FF TU, Towarzystwo Słowaków w Polsce, 2013.
GÁLIKOVÁ, S.: Úvod do filozofie mysle (V). In: *Organon F 6* (1999), No 1, s. 77 – 87.
RYBÁR, J. – KVASNIČKA, V. – FRAKAŠ, I. (eds.): *Jazyk a kognícia*. Bratislava : Kalligram, 2005.

Učebné texty ku kognitívnym štúdiám (Trnava)¹

- BEDNÁRIKOVÁ, Mária:** *Úvod do kognitívnych vied*. TT : Filozofická fakulta TU, 2013.
GÁLIKOVÁ, Silvia: *Úvod do filozofie mysle*. TT : Filozofická fakulta TU, 2013.
GÁLIKOVÁ, Silvia: *Filozofia vedomia*. TT : Filozofická fakulta TU, 2013.
GÁLIKOVÁ, Silvia: *Mysel vo vede*. TT : Filozofická fakulta TU, 2013.
GÁLIKOVÁ, Silvia: *Základy kognitívnej neurovedy*. TT : Filozofická fakulta TU, 2013.
DÉMUTH, Andrej: *Teórie percepcie*. TT : Filozofická fakulta TU, 2013.

ODPORÚČANÁ LITERATÚRA – SÚČASNÁ METAFYZIKA:

- CARR, B.:** *Úvod do metafyziky*. Bratislava : Iris, 2004.
PEREGRIN, J.: *Ontologický obrat k jazyku*. Praha : Filosofia, 1998.
PEREGRIN, J.: *Kapitoly z analytickej filozofie*. Praha : Filosofia, 2005.
PEREGRIN, J.: *Význam a štruktúra*. Praha : OIKOYMEH 2000.
SÝKORA, P.: *Ontológia šera : filozofická esej o spore realizmu s antirealizmom*. Trnava : Schola Philosophica, Filozofická fakulta Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, 2008.
MARVAN, T.: *Realismus a relativismus*. Praha : Academia, 2014.
MARVAN, T. (ed.): *Základní pojmy filozofie jazyka a mysli*. Nymburg : O.P.S., 2007.
FAJKUS, B.: *Filozofie a metodologie vědy : vývoj, současnost a perspektivy*. Praha : Akademia, 2005..
KARABA, M.: *Vedecký pokrok ako filozofický problém*. Warszawa : Wydawnictwo RHETOS, 2012.
STRAWSON, P.F.: *Analyza a metafyzika*. Bratislava : Kalligram, 2001.
DÉMUTH, Andrej: *Filozofické aspekty dejín vedy*. TT : Filozofická fakulta TU, 2013.

ODPORÚČANÁ LITERATÚRA – SYMBOLICKÁ LOGIKA:

- NOVÁK, L. - DVOŘÁK, P.:** *Úvod do logiky aristotelovskej tradície*. České Budějovice 2007.
KOLÁŘ, P.: *Argumenty filozofické logiky*. Praha : FILOSOFIE, 1999.

ODPORÚČANÁ LITERATÚRA – FILOZOFIA JAZYKA:

¹ Uvedený zoznam publikácií možno získať v elektronickej podobe na stránke Filozofickej fakulty TU <http://fff.truni.sk/ucebne-texty-690/690.htm>

- SLAVKOVSKÝ, Reginald A. - KUTÁŠ Michal:** *Úvod do filozofie jazyka*. TT : Filozofická fakulta TU, 2013.
- VALENTA, L.:** *Problémy analytické filozofie : historický úvod: počátky a první období (od Fregy po Carnapa)*. Olomouc : Nakladatelství Olomouc, 2003.
- VANKOVÁ, I.:** *Co na srdci, to na jazyku : kapitoly z kognitivní lingvistiky*. Praha : Karolinum, 2005.
- PEREGRIN, J.:** *Filozofie a jazyk : (eseje a úvahy)*. Praha : Triton, 2003.
- HUBÍK, S.:** *Filozofie o slovech o slovech o filosofii. I. : Philosophia sub specie communicationis et communionis*. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. - Vydané pro Centrum kulturních, mediálních a komunikačních studií při Filozofické fakultě Univerzity Palackého.
- HUBÍK, S.:** *Filozofie o slovech o slovech o filosofii. II. : Philosophia sub specie communicationis et communionis*. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. - Vydané pro Centrum kulturních, mediálních a komunikačních studií při Filozofické fakultě Univerzity Palackého.
- SOUSEDÍK, P.:** *Jazyk - logika - věda*. Praha : Filosofía, Filozofický ústav AV ČR, 2005.
- RYBÁR, J.:** *Jazyk a kognícia*. Bratislava : Kalligram, 2005.
- SVOBODA, V. et al.:** *Logika a přirozený jazyk*. Praha : Filosofía, 2010.

BIOETIKA

1. Definícia bioetiky. Základné rozčlenenie materiálneho predmetu bioetiky, metódy a terminológie. Ideové platformy bioetiky, orientácie a modely (sekulárna, tradičná a konzervatívna etika a vzťah k bioetickým problémom)
2. Kresťanské a konzervatívne východiska v bioetike. Filozofické a náboženské východisko, presahy a vplyvy kresťanských a nekresťanských modelov bioetiky, charakteristické znaky (*Dignitas personae*) a rozdiely
3. Orientácie a teoretické koncepty v pozadí bioetiky: *Nongkognitivismus*, *utilitaristická orientácia*, *kontraktualistická orientácia* a *konsenzuálne kritérium*
4. Bioetika a svet vývoja biomedicínskych technológií I. *Transplantačná medicína* – etická reflexia možností (typy transplantácií), aplikácia princípov bioetiky (princíp autonómie, dvojitého efektu, totality), status mŕtvoly
5. Bioetika a svet vývoja biomedicínskych technológií II. *Definícia smrti* – smrť tela či mozgu?
6. Bioetika a svet vývoja biomedicínskych technológií III. Rozšírenie sveta bioetiky mimo svet ľudského života zdravia – spravodlivosť a solidarita, ochrana životného prostredia, povinnosti či práva zvierat. Ekofilozofia a jej význam pre bioetiku
7. Bioetika a svet vývoja biomedicínskych technológií IV. *Umelé oplodnenie* – etická reflexia a morálne hodnotenie niektorých technológií umelého oplodnenia
8. Bioetická reflexia príkazu Nezabiješ I. (*Vražda* a bioetické konzekvencie: zmrzačenie, sterilizácia; *Samovražda* – filozofická reflexia samovraždy (Camus), morálna závažnosť samovraždy (pre a proti); *Trest smrti* – jeho dejiny (Beccaria), pre a proti, postoj RKC (dejiny a zmeny))
9. Bioetická reflexia príkazu Nezabiješ II. *Začiatok života* – právny status embrya, biologický a filozofický diskurz, eugenika, pojem osoby a štatút embrya (aspekt senzualistický, nenaturalistický, funkčno-aktualizačný, ontologizujúci, embryo ako potenciálny človek)
10. Bioetická reflexia príkazu Nezabiješ III. *Potrat* – definícia, dejiny, etická závažnosť a zodpovednosť. Kritické prípady – terapeutický prípad, eugenický prípad, znásilnenie
11. Koniec života a bioetika I. Terminálne štádium – človek medzi životom a smrťou. Etická reflexia problémov bolesti, autonómie pacienta, terapia, paliatívna medicína
12. Koniec života a bioetika II. Eutanázia – dejiny zákroku a etická reflexia eutanázie (princíp autonómie a princíp neškodenia). Tradičné postoje k eutanázii

ODPORÚČANÁ LITERATÚRA:

MRÁZ, M.: *Etika. Základné a špeciálne problémy. Špeciálna etika.* Trnava : Fak. humanistiky TU, 2001.

ŠLIPKO, T.: *Hranice života.* Trnava : Dobrá kniha, 1998.

FAGGIONI, M. P.: *Život v našich rukách : manuál teologickej bioetiky.* 1. vyd. Spišská Kapitula-Spišské Podhradie : Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka, 2007.

PESCHKE, K.-H.: *Kresťanská etika.* Praha : Vyšehrad, 1999.

VÁCHA, M. - KÖNIGOVÁ, R. - MAUER, M.: *Základy moderní lékařské etiky.* Praha : Portál, 2012.

KOVAČOVÁ, D.: *Príručka bioetiky : vysokoškolské skriptá.* Banská Bystrica : Belianum, Univerzita Mateja Bela, Filozofická fakulta, 2014.